



T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
Mevzuat Genel Müdürlüğü

100  
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

716648  
GK58

Sayı : E-56020453-610-1088-593/935  
Konu : Yazılı soru önergesi

29/07/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 06/12/2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1337139 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/6648 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ  
Bakan

EK:  
Soru önergesi cevabı (1 adet)





T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
Mevzuat Genel Müdürlüğü



Sayı : E-56020453-610-1088-592/934

Konu : Yazılı soru önergesi

25/07/2024

Sayın Serhat EREN  
Diyarbakır Milletvekili  
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/6648 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

II- A) 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Koşullu salıverilme" kenar başlıklı 107. maddesinde, "Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri" kenar başlıklı 108. maddesinde ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun "Koşullu salıverilme" kenar başlıklı 17. maddesinde, koşullu salıverilme süreleri ve oranları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

B) 5275 sayılı Kanunun;

1- "Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması" kenar başlıklı 48. maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde, disiplin cezalarının tamamı infaz edilip kaldırılmadıkça koşullu salıverilme işleminin yapılmayacağı, ancak bu sürenin hakederek salıverme tarihini geçemeyeceği; dördüncü fıkrasında, infaz edildiği tarihten itibaren disiplin cezasının kaldırılmasında ve iyi hâlin kazanılmasında verilen disiplin cezasının niteliğine göre fıkra da belirlenmiş sürelerin (onbeş gün ilâ bir yıl) esas alınacağı ve bu süreler sonunda yeni bir disiplin cezası almamak ve iyi hâlli olmak koşuluyla bu cezaların kaldırılacağı,

2- "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi" kenar başlıklı 89. maddesinin birinci fıkrasında hükümlülerin, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulacağı; ikinci fıkrasında, birinci





fikra uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezalarının dikkate alınacağı; altıncı fıkrasında, açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma sürelerinin bir yılı geçemeyeceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

5275 sayılı Kanunun 89. maddesinde, 14/04/2020 tarihli ve 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılan ve yukarıya alınan değişiklikler, 01/01/2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

C) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 17. maddesinin ikinci fıkrasında, tutuklu veya hükümlü iken firar veya ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanların, bu disiplin cezaları kaldırılmış olsa bile şartla salıverilmeden yararlanamayacakları hükmü yer almaktadır.

Ç) 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin;

1- "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi" kenar başlıklı 109. maddesinin; birinci fıkrasında hükümlülerin, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme risklerinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulacağı; ikinci fıkrasında, birinci fıkra gereğince yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirmeye yönelik psiko-sosyal ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetleri, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikaları, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezalarının dikkate alınacağı,

2- "Disiplin eylemi nedeniyle iyi hâl kararı verilmesine engel hâller ve şikâyet" kenar başlıklı 110. maddesinin birinci fıkrasında, gözlem değerlendirme raporu veya gelişim değerlendirme raporunda yazılı olup da henüz kaldırılmamış disiplin cezası bulunan hükümlü hakkında iyi hâl kararı verilemeyeceği, hükümlünün iyi hâline ilişkin değerlendirmenin, ancak daha önceden verilmiş olup da disiplin cezası infaz edilmiş ve bu cezası kaldırılmış olanlar hakkında yapılabileceği; ikinci fıkrasında, disiplin cezasını gerektiren bir eylemi işlemiş olmasına rağmen, koşullu salıverilme tarihinde bu eyleminden dolayı disiplin soruşturması henüz sonuçlandırılmayan hükümlüler hakkında iyi hâl kararının verilip verilmemesinin idare ve gözlem kurulunca takdir edileceği; üçüncü fıkrasında, idare ve gözlem kurulunca, hükümlü hakkında, süre belgesindeki muhtemel koşullu salıverilme tarihi





de dikkate alınarak iyi hâle ilişkin olarak bir karar verileceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlarıdır.

Bu kapsamda idare ve gözlem kurulunca verilen kararlara karşı infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararlarına karşı da ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz kanun yoluna başvurulabilmektedir.

III- 5275 sayılı Kanunun;

A) "Kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü" kenar başlıklı 60. maddesinin birinci fıkrasında, ceza infaz kurumlarında, olanaklar elverdiğince, kültürün ve sanatın çeşitli dallarını temsil eden programların hazırlanacağı ve hükümlülerin bunlara katılmaları hususundaki usûllerin düzenleneceği,

B) "Beden eğitimi" kenar başlıklı 87. maddesinin birinci fıkrasında, hükümlünün toplumsal, ruhsal ve bedensel gelişmelerini sağlamak amacıyla fizik ve ruhsal sağlık durumlarının elverdiği ölçüde spor, beden eğitimi ve eğlendirici etkinliklere katılmasına müsaade edileceği ve olanaklar ölçüsünde yer ve araç sağlanacağı; ikinci fıkrasında, açık havada çalışmayan veya kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüye, hava koşulları elverdiği ölçüde, günde en az bir saat açık havada gezinme olanağı verileceği, bu süre içerisinde bireysel spor da yapılabileceği ve kurum dışındaki etkinliklere açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin katılabileceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlarıdır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerin spor faaliyetleri güvenlik bakımından tehlike yaratmayacak şekilde, kurumun fiziki yapısı, kapasitesi gibi hususlar dikkate alınarak Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan kararlar doğrultusunda yaptırılmaktadır. Bakanlığımız tarafından bu konularda uygulanan genel bir yasaklama veya sınırlı süre uygulaması söz konusu değildir.

IV- A) Süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, 5275 sayılı Kanunun 62. maddesinde düzenlenmiş olup, maddenin birinci fıkrasında hükümlünün, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahip olduğu; ikinci fıkrasında resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınların, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verileceği; eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitaplarının denetime tâbi tutulamayacağı; üçüncü fıkrasında kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayının hükümlüye verilmeyeceği; dördüncü fıkrasında ilan ve reklamın geçici süreyle kesilmesi hâli dışında Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazetelerin, ceza infaz kurumuna kabul edilmeyeceği, yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığının yetkili olduğu,

B) 5275 sayılı Kanunun, "Kütüphaneden yararlanma" kenar başlıklı 61. maddesinin birinci fıkrasında, ceza infaz kurumlarında, kurumun büyüklüğüne göre, kütüphane veya kitaplık oluşturulacağı, kütüphanelerde veya kitaplıklarda verilen derslere kaynaklık edecek kitapların yanı sıra olanaklar ölçüsünde hükümlülerin boş zamanlarını değerlendirmelerini, okuma alışkanlığı edinmelerini ve kültür bakımından ufuklarını geliştirmelerini sağlayacak kitapların da bulundurulacağı,

Hükümlerine yer verildiği malûmlarıdır.





Hükümlü ve tutukluların odalarında bir defada bulundurabilecekleri kitap sayısı ile ilgili olarak, ceza infaz kurumu eğitim kurulları tarafından, 5275 sayılı Kanunun 35. maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkındaki Yönetmeliğin 8. maddesi, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 10, 11, 12 ve 30. maddeleri uyarınca uygulama yapılmakta olup, hükümlü ve tutukluların odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısı ile ilgili herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır.

Ancak, özellikle mevcudu kalabalık ceza infaz kurumlarında, odalardaki düzensizliğin, bulundurulması yasak eşyaların ve örgütsel dokümanların saklanması, aramalar sırasında yaşanabilecek olumsuzlukların ve oda yakma olaylarında kitap ve dokümanların kullanılmasının önlenmesi amacıyla Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 30. maddesinde yer alan "Verilecek yayın sayısı, kütüphane ve kitaplık hizmetlerini aksatmayacak, oda veya koğu düzenini bozmayacak şekilde, oda veya koğuştaki hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alınarak eğitim kurulu kararıyla belirlenir." hükmü uyarınca eğitim kurulunca alınan kararlar hükümlü ve tutukluların odalarında bulundurabilecekleri kitap sayısında sınırlamaya gidilebilmektedir.

V- Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin "Bulundurulabilecek hayvanlar ile diğer eşyalar" kenar başlıklı 15. maddesinde, ceza infaz kurumu işyurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu Yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğu, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebileceği hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

VI- Kırşehir Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 15/12/2023 tarihli cevapta;

A) Soru önergesinde adı geçen hükümlülerden birinin Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken ilgili mahkemenin infazın durdurulmasına dair ek kararı uyarınca 26/12/2023 tarihinde tahliye edildiği,

B) Adı geçen ve anılan Kurumda barındırılan diğer iki hükümlünün farklı tarihlerde bildirdikleri şikâyetleriyle ilgili Kurum revirinde muayene edildikleri gibi gerektiğinde Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinin çeşitli polikliniklerine sevklerinin sağlanarak muayene, tetkik ve tedavilerinin yapıldığı, reçete edilen ilaçların kendilerine teslim edildiği,

C) Kurumda oda veya koğu yerleştirme işlemlerinin 5275 sayılı Kanun ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde suç grupları ve türleri, risk durumları, yaş, cinsiyet, Kurum güvenliği gibi kriterlere göre, Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapıldığı,

Ç) Kurumda tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü,

D) Soru önergesinde belirtilen aksi yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ  
Bakan

